

UPUTSTVA ZA KORIŠĆENJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

prema

ZAKONU O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI ("Sl. list CG", broj 20/2011 od 15.4.2011.godine) koji se primjenjuje od 1. januara 2012. godine

Lice koje prema svom imovnom stanju nije u mogućnosti da ostvari pravo na sudsku zaštitu, bez štete po nužno izdržavanje sebe i svoje porodice, ima pravo na besplatnu pravnu pomoć, u skladu sa ovim zakonom, a sve u cilju ostvarivanja prava na pravično suđenje. Ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa ovim zakonom ne ograničava pružanje pravne pomoći od strane službi, nevladinih organizacija i drugih organizacija koje su obrazovane u skladu sa zakonom.

Besplatna pravna pomoć podrazumijeva **obezbjeđivanje potrebnih sredstava iz državnog budžeta** za potpuno ili djelimično pokrivanje troškova pravnog savjetovanja, sastavljanja pismena, zastupanja u postupku pred sudom, Državnim tužilaštvom i Ustavnim sudom Crne Gore i u postupku za vansudsko rješavanje sporova, kao i oslobađanje od plaćanja troškova sudskog postupka.

KO IMA PRAVO?

Lica, koja prema ovom zakonu i predviđenim uslovima, imaju pravo na besplatnu pravnu pomoć su:

- 1) crnogorski državljanin;
- 2) lice bez državljanstva (apatrid) koje zakonito boravi u Crnoj Gori i lice koje traži azil u Crnoj Gori;
- 3) stranac sa stalim nastanjenjem ili odobrenim privremenim boravkom i drugo lice koje zakonito boravi u Crnoj Gori;
- 4) drugo lice u skladu sa potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorom.

KADA IMA PRAVO?

Navedena lica imaju pravo na besplatnu pravnu pomoć, ako je:

- 1) korisnik materijalnog obezbjeđenja porodice ili nekog drugog prava iz socijalne zaštite u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna i dječja zaštita;
- 2) dijete bez roditeljskog staranja;
- 3) lice sa posebnim potrebama;
- 4) žrtva krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici i trgovina ljudima;

5) lice slabog imovnog stanja (lice koje nema imovinu, a njegov mjesečni prihod i ukupan mjesečni prihod članova porodice ne prelazi iznos 30% prosječne zarade u Crnoj Gori za jednog člana i po 15 % prosječne zarade za svakog narednog člana)

NA ŠTA IMA PRAVO?

Oblici besplatne pravne pomoći obuhvataju:

- 1) pravno savjetovanje - koje obuhvata pružanje pravnog obavještenja i pravnog savjeta;;
- 2) sastavljanje pismena;
- 3) pravni savjet i zastupanje u postupku vansudskog rješavanja sporova;
- 4) pravni savjet i zastupanje u postupku pred Državnim tužilaštvom;
- 5) pravni savjet i zastupanje u postupku pred sudovima u prvom i drugom stepenu;
- 6) pravni savjet i zastupanje u vezi sa vanrednim pravnim lijekovima;
- 7) pravni savjet i zastupanje u vezi sa ustavnom žalbom.

KAKO SE I GDJE OSTVARUJE PRAVO?

Organ nadležan za odobravanje besplatne pravne pomoći je:

- predsjednik osnovnog suda (ili sudija koga on ovlasti), na čijem području podnosilac zahtjeva ima prebivalište ili boravište;

Vršenje stručnih i administrativnih poslova u postupku odobravanja besplatne pravne pomoći organizuje se u okviru službe ili referata za besplatnu pravnu pomoć.

Služba za besplatnu pravnu pomoć se obrazuje u osnovnom sudu u kojem funkciju vrši deset ili više sudija, a referat za besplatnu pravnu pomoć u osnovnom sudu u kojem funkciju vrši manje od deset sudija.

Postupak odobravanja besplatne pravne pomoći:

Postupak se pokreće **zahtjevom**, koji se podnosi nadležnom organu preko Službe, na propisanom obrascu. **U osnovnim sudovima u kojima je Služba za besplatnu pravnu pomoć u fazi osnivanja, obratiti se predsjedniku tog suda.**

Zahtjev mora da sadrži:

- 1) ime, jedinstveni matični broj i adresu podnosioca zahtjeva;
- 2) ime, jedinstveni matični broj i adresu članova porodice podnosioca zahtjeva;

- 3) podatke o predmetu;
- 4) opis traženog oblika besplatne pravne pomoći;
- 5) podatke o korišćenju prava na materijalno obezbjeđenje porodice ili nekog drugog prava iz socijalne zaštite;
- 6) podatak da se radi o djetetu bez roditeljskog staranja;
- 7) izjavu o imovini i prihodima podnosioca zahtjeva i članova njegove porodice.

Ako je podnosilac zahtjeva korisnik materijalnog obezbjeđenja porodice ili nekog drugog prava iz socijalne zaštite u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna i dječja zaštita ili dijete bez roditeljskog staranja, dužan je da podnese dokaz da je korisnik prava iz socijalne zaštite ili lice bez roditeljskog staranja.

Za tačnost ovih podataka odgovara podnosilac zahtjeva pod krivičnom i materijalnom odgovornošću, o čemu ga obavještava Služba prilikom podnošenja zahtjeva.

Obrazac zahtjeva utvrđuje Ministarstvo.

Odluka po zahtjevu se donosi u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

U slučaju kad se pravno obavještenje mora dati hitno, zbog rizika da lice koje traži pravno obavještenje neće moći da ostvari neko svoje pravo u zakonom utvrđenom roku, o odobravanju drugih oblika pravne pomoći odlučuje nadležni organ, u roku od **osam dana** od dana podnošenja zahtjeva.

Odluka nadležnog organa po zahtjevu je konačna i protiv nje se može pokrenuti upravni spor, koji je hitan.

Podnosiocu zahtjeva kome je odobrena besplatna pravna pomoć Služba izdaje uputnicu, sa odgovarajućim podacima.

Potraživanje lica kome je odobrena besplatna pravna pomoć prema protivnoj strani u vezi troškova postupka, koje je sud odlukom kojom je sudski postupak okončan dosudio u korist lica kome je odobrena besplatna pravna pomoć, pripadaju budžetu do visine troškova isplaćenih u okviru besplatne pravne pomoći, kada odluka o troškovima postupka postane pravosnažna.

KO PRUŽA BESPLATNU PRAVNU POMOĆ?

Advokati po redosljedu sa spiska Advokatske komore Crne Gore, koji je sastavljen prema mjesnoj nadležnosti osnovnih sudova, I koji Advokatska komora dostavlja Službi.

Za pružanje besplatne pravne pomoći advokatima pripada 50% naknade za rad utvrđene Advokatskom tarifom i naknada nužnih troškova.

Ništav je sporazum između lica kome je odobrena besplatna pravna pomoć i advokata koji pruža besplatnu pravnu pomoć o naknadi za rad ili naknadi nužnih troškova za vrijeme pružanja besplatne pravne pomoći.

Advokat je dužan da vodi evidenciju o pruženim uslugama besplatne pravne pomoći

Pravno savjetovanje može pružiti i **Služba**, koja je dužna da vodi evidenciju o pruženom pravnom savjetovanju.

ŠTA AKO JE KVALITET BESPLATNE PRAVNE POMOĆI NEZADOVOLJAVAJUĆI?

Organ pred kojim se vodi postupak u kojem je odobrena besplatna pravna pomoć pazi na kvalitet pravne pomoći **po službenoj dužnosti**.

Ako je kvalitet pružene besplatne pravne pomoći očigledno nezadovoljavajući, organ pred kojim se vodi postupak upozoriće nadležni organ i lice kome je odobrena besplatna pravna pomoć, o čemu je dužan da sačini službenu zabilješku, u kom slučaju lice kome je odobrena besplatna pravna pomoć može podnijeti **zahtjev za promjenu advokata ovlaštenog za pružanje besplatne pravne pomoći**, o čemu nadležni organ odlučuje u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva.